

РЕШЕНИЕ

№ 15

гр. София, 05.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в закрито заседание на двадесет и шести март през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Съдия: Елена Тахчиева

като разгледа докладваното от Елена Тахчиева Въззивно гражданско дело № 20211000500340 по описа за 2021 година

Производството е по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение от 27.11.2020г по гр. д. № 11 901/2018г на Софийски градски съд са отхвърлени предявените от Е. Д. М. против Специализиран наказателен съд искове с пр. осн. чл.2б ЗОДОВ за обезщетение в размер на 50 000 лева за неимуществени вреди, причинени от неразглеждане и забава на искане вх. № 1781 от 16.07.2018 г., обосновано с чл. 489 ал. 2 от НПК, за изменение на мярка за неотклонение по НЧД № 1231/2018 г. на СНС; обезщетение в размер на 50 000лв за неимуществени вреди, причинени от неразглеждане и бавене с поведе от три дни на искане вх. № 5831 от 14.05.2018 г., обосновано с чл. 489 ал. 2 от НПК, за изменение на мярка за неотклонение по НЧД № 1231/2018 г. на СНС и обезщетение в размер на 100 000лв за неимуществени вреди, причинени от нарушаване на правото му на разглеждане на делото в разумен срок чрез отправяне на преюдициално запитване до Съда на ЕС по НЧД № 1231/2018 г.

Против решението е постъпила въззивна жалба от адв.Г. И. в качеството на особен представител на ищеца Е. Д. М., с която се твърди неправилност поради нарушение на материалния закон. Поддържа се, че са нарушени правата на ищеца, като се цитират разпоредбите на чл.6 ЕКЗПЧ, според които всяко лице има право на справедлив и публично гледане на делото в кратък срок, и чл. 65 ал.1 и сл. НПК, според които българският законодател е урадели кратки срокове по отношение на производства, свързани със законосъобразността на мярката за задържане. Твърди се, че именно в резултат на отправеното преюдициално запитване срока за произнасяне на съда във възрзка със законността на мярката е продължен с повече от три месеца. Цитира се заключението на Генералния адвокат по Дело С- 310/18 PPU на Специализирана прокуратура срещу Е.М.,

според което тълкуването на текста на чл.5 ЕКЗПЧ, налага извод, че освен обосновано предположение, че арестуваното лице е извършило престъпление, но за да бъде това предположение законно основание, следва да бъде мотивирано и с допълнителни съображения. Изтъква се, че както от така поставените въпроси на запитващата юрисдикция, така и от самото решение по Дело С- 310/18 PPU, ставало ясно, че преюдициалното запитване, отправено на основание чл.267 ДФЕС от Специализиран наказателен съд с акт от 11.05.2018г., не поставя на тълкуване на Директива 2016/343, която не урежда предпоставки или условия, при които, при които може да се вземе решение за задържане под стража, затова и отправянето на запитване не е било необходимо. Твърди се наличието на причинна връзка между търпените от ищеца вреди и отправянето на преюдициалното запитване, което не спира изпълнението и през този период тя е била в действие. Искане се отмяна на обжалваното решение и вместо това постановяване на ново по същество, с което се уважат исквете.

В срока за отговор насрещната по жалбата страна – ответник Специализиран наказателен съд и контролиращата страна ПРБ не са подали такъв.

САС при служебна проверка по чл.269 ГПК намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо. При преценка основателността на заявените в жалбата оплаквания, настоящият състав установи, че фактическата обстановка е правилно установена пред първата инстанция.

Пред въззивната инстанция не са представени нови доказателства.

От фактическа страна не е било спорно и се установява, че наказателно частно дело № 1231/2018 г. на Специализиран наказателен съд е било образувано по искане на ищеца Е. Д. М. по реда на чл. 65 от НПК за изменение в по-лека на взетата спрямо него мярка за неотклонение „задържане под стража“ по ДП № 22/2018 г. на ГДБОП, пр.пр. № 177/2018 г. Искането е направено първоначално с молба, подадена на 13.03.2018 г. чрез Областна служба „Изпълнение на наказанията“ гр. София и постъпила в СНС с вх. № 3273 от 15.03.2018 г. по която е образувано НЧД № 1231/2018г. Първото заседание по делото е било проведено на 03.05.2018 г., като по искане на ищеца делото е било отложено за 08.05.2018 г. В съдебно заседание на 08.05.2018 г. (НЧД 1231 л. 64-65) ищецът като обвиняем е направил искане за преюдициално запитване и искане във връзка с мярката му за неотклонение в хода на спряно производство за отправяне на преюдициално запитване, като се позовава на чл. 489 от НПК. Искането си ищецът е формулирал по следния начин: „Правя искане по чл. 485 от НПК за тълкуване на актовете на институциите, Съда на ЕС и на чл. 2,3,4,5 и 67 от ДЕС и чл. 67 от ДФЕС, като искането ми е Съдът в Люксембург да се произнесе как и да укаже на съда в България съгласно Директива 343 от 09.03.2016 г., която е транспонирана на 01.04.2018 г. относно чл. 1 – презумпцията на невиновност и правото на справедлив процес съгласно чл. 47 и чл. 48 от ХОПЕС и чл. 6 от ЕКЗПЧОС, и чл. 14 от МППП, и как следва да се приложи чл. 6 от ДФЕС и правото на чл. 6, 47, 48, чл. 50-54 от ХОПЕС по отношение на настоящия казус по настоящото производство, поради нарушения на практиката на ЕСПЧ.

С протоколно определение от същата дата съдът е обявил, че ще направи преюдициално запитване, като на 11.05.2018 г. е постановил спиране на производството по делото и е отправил преюдициално запитване към Съда на ЕС, със следните въпроси:

1. Съответства ли е на чл. 3, чл. 4 ал. 1 изр. 2 чл. 10 съображение 16 изр. 4 и 5 и съображение 48 от Директива 2016/343, както и на чл. 47 и чл. 48 от Хартата, национална съдебна практика, която поставя като условие за продължаване на мярката за неотклонение „задържане под стража“ (четири месеца след задържането на обвиняемия) наличие на „обосновано предположение“, разбирано като установяване само „на пръв поглед“ на възможността обвиняемият да е извършил деянието.

2. Съответна ли е на чл. 4 ал. 1 изр. 2 чл. 10 съображение 16 изр. 4 и 5 и съображение 48 от Директива 2016/343, както и на чл. 47 от Хартата, национална съдебна практика, която задължава съда, който се произнася по искане за изменение на вече взема мярка за неотклонение „задържане под стража“, така да мотивира своя акт, че да не съпоставя обвинителните и оправдателни доказателства, дори при наведени доводи на защитата в тази насока; единственото основание за това ограничение е необходимостта съдията да запази своята безпристрастност, ако това дело му бъде разпределено за разглеждане по същество.

Респективно, съответна ли е на горепосочените разпоредби националната съдебна практика, според която съдът извършва по-подробен и конкретен коментар на доказателствата и дава ясен отговор на доводите на защитата, независимо от опасността, че ако това дело му бъде разпределено за разглеждане по същество, това ще доведе до невъзможност той да го разгледа и да постанови окончателен акт относно вината – т.е. ще доведе до необходимостта друг съдия да разгледа делото по същество.

По запитването е било образувано преюдициално дело № C-310/18PPU на СЕС. По искане на запитващата юрисдикция, отправено на 14.05.2018 г. (НЧД № 1231/2018 г. л. 94-95), съставът на СЕС е взел решение за разглеждане на преюдициалното дело по реда на спешното производство и е дал срок за представяне на писмени становища до 19.06.2018 г. (ЧНД л. 101). С писмо от 26.06.2018 г. (л. 129) Съдът на ЕС е изпратил препис от постъпилите становища на запитващата юрисдикция, включително и становище на ищеца Е.М. (л. 173-185), като е уведомил, че устните състезания са насрочени за 11.07.2018 г. СЕС се е произнесъл с решение на 19.09.2018 г. (л. 349-369). В съдебно заседание на следващия ден – 20.09.2020 г. съставът на СпНС се е произнесъл по искането за изменение на мярката за неотклонение по чл. 65 от НПК.

В хода на преюдициалното производство по спряното НЧД № 1231/2018 г. ищецът в качеството му на обвиняем е направил искания за изменение на мярката за неотклонение, като се позовава на чл.489 от НПК, съответно с искания вх. № 1221 от 14.06.2018 г., вх. № 7714 от 20.06.2018 г. и множество други.

При така установените факти са правилни изводите на първостепенния съд за неоснователност на исквете по чл.26 ЗОДОВ.

Първите два иска по чл.2 ЗОДОВ са обосновани с твърдения за забавяне на

производството в причинна връзка с настъпилите за ищеца вреди /морални страдания/, поради липсата на произнасяне на съда в рамките на НЧД № 1231/2018г. по чл.489 ал.2 НПК.

За разлика от хипотезата на чл.489 ал.2 ГПК, когато делото е по част четвърта от НПК във фазата на съдебното производство и страните могат да искат искат, съответно съдът дължи произнасяне по мярката за неотклонение, ако такава е взета преди спиране на делото, то в конкретния случай предмет по НЧД № 1231/2018г. е мярка за неотклонение в досъдебно производство по реда на чл.65 НПК. В тази хипотеза при спиране на производството поради отправено преюдициално запитване съдът по мярката за неотклонение не може да се произнесе по мярката по реда на чл. 489 от НПК, би се обезмислил предмета на спряното дело предвид обхвата на въпросите на преюдициалното запитване, така и самото дело по мярката за неотклонение, което би било лишено от предмет. Поради това напълно се споделят изводите на първостепенния съд, че съставът на СпНС, разглеждащ НЧД № 1231/2018 г. не е нарушил правото на ищеца по чл. 5 § 3 от ЕКЗПЧ на своевременно изправяне пред съд при задържането му и чл. 6 § 1 от ЕКЗПЧ и чл. 47 т. 1 от Хартата на ЕС на разглеждане на делото в разумен срок.

Не са налице и предпоставки по чл. 26 от ЗОДОВ за ангажиране отговорността на държавата чрез посочения процесуален субституент и заради забавяне на делото по мярката за неотклонение, поради отправянето на преюдициално запитване. Както се установява от фактическа страна подобно искане е направил и самият ищец в съдебно заседание на 08.05.2018г. В прерогативите на съда е да прецени наличието на основание за отправяне на преюдициално запитване неговия предмет, но дори въпросите да са формулирани по начина, направен от ищеца, то сроковете за произнасяне на СЕС не биха били по-кратки. Отделно от посоченото е видно, че ищецът всъщност не е формулирал въпроси за тълкуването на актове на ЕС, а всъщност цели контрол за законосъобразност на действията на националната юрисдикция, което както правилно е приел първостепенният съд не би имало за правна последица постановяване на решение по реда на чл. 267 от ДФЕС.

Поради пълно съвпадане в изводите на двете инстанции обжалваното решение ще подлежи на потвърждаване, при който изход няма основание да просъждаме на разноски на жалбоподателя –ищец, а насрещните страни не са претендирали такива.

С оглед на изложеното САС

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 27.11.2020г по гр. д. № 11 901/2018г на Софийски градски съд.

Решението подлежи на обжалване в 1-месечен срок пред ВКС, считано от връчване

на препис на страните при наличие на предпоставки по чл.280 ГПК.

Председател:

Членове:

Съдия при Апелативен съд - София: _____